

בית משפט השלום ברמלה

ת"א 28544-03-15 ע. נ' "קסטרו מודל" בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת שרון צנציפר הלפמן

תובעים

ע.

באמצעות עו"ד קובי שפירא

נגד

נתבעים

1. "קסטרו מודל" בע"מ
2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
באמצעות עו"ד עומר צ'פניק ועו"ד שני גוטליב

פסק דין

תביעה לפיצוי בגין נזקי גוף שנגרמו לתובע בתאונת עבודה.

הצדדים והתאונה

1. התובע, יליד 1992 (בן 26), עובד כרכז סניף בתנועת נוער. במועד הרלבנטי לתאונה, היה התובע חייל בשירות חובה בצה"ל. במקביל לשירותו הצבאי, עבד הוא כמוכר בחנות של רשת "קסטרו" (להלן: **החנות**).
2. הנתבעת 1 (להלן: **הנתבעת**) הייתה במועד הרלבנטי מעסיקתו של התובע והמחזיקה בחנות.
3. הנתבעת 2 בטחה את הנתבעת במועד הרלבנטי בביטוח מסוג חבות מעבידים.
4. ביום 29.3.13, במהלך עבודתו, נפגע התובע שעה שנפל משרפרף לא תקין, עליו טיפס על מנת להוריד סחורה ללקוח ממדף גבוה בחנות. ממקום התאונה פונה התובע לחדר המיון בבית חולים "שיבא" בתל השומר, שם אובחן כי הוא סובל מחתך

באורך של כארבעה ס"מ בזרוע ימין. התובע טופל בבית החולים ופצע החתך נתפר והוא שוחרר לביתו. בהמשך, טופל התובע במסגרת קופת החולים.

5. הנתבעות הכחישו את אחריותן לתאונה וכן את נזקי התובע. משכך, משתרעת המחלוקת בין הצדדים הן על שאלת החבות הן על שאלת הנזק.

התשתית הראייתית

6. בדיון שנערך העידו התובע וכן העידה מטעמו הגב' יפית דוד, שהייתה מוכרת בחנות במועד הרלבנטי והייתה עדת ראיה לתאונה. מטעם הנתבעות העיד מר ערן אלון, שהיה מנהל האזור ברשת חנויות הנתבעת במועד הרלבנטי.

נסיבות התאונה

7. התובע תיאר בתצהירו את נסיבות התאונה כך:

"ביום 29.3.13, בשעה 15:00 לערך, במהלך עבודתי, נדרשתי, לבקשת לקוחות החנות, להוריד בגד מאחד המדפים שבחנות, שהיה מותקן בגובה. על מנת להוריד את הבגד מהמדף, עליתי על שרפרף, שהיה מיועד לצורך כך. השרפרף שעליו עליתי היה בלתי תקין ושבור, כאשר חלקו העליון לא היה מחובר כדבעי. לאחר שנעמדתי על השרפרף, לפתע, חלקו העליון זז מתחת לרגליי, הסתובב, וכתוצאה מכך איבדתי שיווי משקל, נפלתי ונפגעתי בידי על ידי קצה של אחד המדפים... אציין שלאחר התאונה חלקו העליון של השרפרף הודבק באמצעות נייר דבק... עוד אציין כי ידוע לי שהעובדה שהשרפרף לא היה תקין הובאה לידיעת המנהלים בחנות עוד לפני שנפגעתי" (סעיף 3 לתצהיר התובע).

בעדותו חזר התובע על הדברים:

"ת... הייתי במשמרת ביום ששי, לקראת סוף המשמרת, בשעה שתיים-שלוש... לקוחות שהגיעו ביקשו לראות ג'ינס שהיה על המדף הגבוה ביותר, עליתי על שרפרף שהיה מיועד לצורך כך, זה מה שהדריכו אותי מרגע שהגעתי לחנות, עליתי על השרפרף, בזמן שבאתי לרדת ללקוחות, החלק העליון של השרפרף נע על צירו, סוג של התנתק.

ש. התנדנד, יצא לגמרי מהמקום?

ת. הוא התנתק קצת יותר, קודם היה בעיקר רופף, התנתק כמעט לגמרי מהמקום... אני כתוצאה מכך החלקתי ונפלתי על הקצה של המדף" (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 2-9).

8. עדות התובע נתמכה בעדותה של העדה מטעמו, גב' יפית דוד, אשר תיארה בתצהירה את נסיבות התאונה באופן דומה (בסעיפים 3-4 לתצהיר) וחזרה על הדברים בעדותה. לדבריה:

"הגיעו לקוחות, ע. ניגש אליהם, אם צריכים עזרה, הגיעו לעמדת הג'ינסים, רצו ג'ינס שהיה במדפים גבוהים, הוא עלה על שרפרף שבור, בא להוציא את הג'ינס, נפל וכולו השתפשף על חתיכת ברזל שהייתה חתוכה על המדף" (עמוד 8 לפרוטוקול, שורות 9-12).

יודגש כי גב' דוד העידה שראתה את התאונה במו עיניה:

"ש. ראית את התאונה?"

ת. כן. הסתכלתי עליו בזמן שהוא נפל" (עמוד 8, שורות 6-7).

9. הן התובע הן העדה מטעמו תיארו כי הסיבה לנפילת התובע הייתה השימוש בשרפרף לא תקין, שהועמד לרשות העובדים על מנת לטפס למדפי הבגדים הגבוהים. חלקו העליון של השרפרף, כך מסרו התובע וגב' דוד, לא היה מחובר כדבעי לבסיס. **זאת ועוד**. השניים העידו כי לא היה בחנות סולם או אמצעי אחר, שעליו ניתן היה לטפס כדי להוריד בגדים ממדף גבוה. כן העידו הם מנהלי החנות ידעו על אי תקינותו של השרפרף ועל העדר קיומו של אמצעי אחר.

גב' דוד הבהירה בחקירתה כי לא הועמד לרשות העובדים אמצעי טיפוס אחר:
"ש. למה ע. בחר לטפס על השרפרף כשיש בחנות סולם ייעודי?
ת. **לא היה בחנות סולם, האמצעי היחידי שהיה ברשות העובדים על מנת להגיע לבגדים במדפים הגבוהים היה רק את השרפרף**. סולם לא היה באופן כללי. אף פעם לא היה סולם.
ש. בשום שלב לא היה סולם?
ת. לא. החנות היא מאד קטנה. אם היינו רוצים להגיע, היה את השרפרף"
(עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 11-17. הדגשה הוספה).

כן העידה היא לעניין ידיעת מנהלי החנות על המצב:
"ש... איך את יודעת שהשרפרף לא היה תקין?
ת. אני עליתי עליו כמה פעמים, כמה ימים לפני, זה היה הרבה זמן ככה.
ש. אתם ידעתם הרבה זמן שהשרפרף שבור?...
ש. מדוע לא דיווחתם למנהלת החנות שהשרפרף לא תקין?
ת. המנהלת ראתה הרבה פעמים שעולים על זה, היא לא ייחסה לזה הרבה חשיבות, היא ראתה את הסלוטייפ. **זה היה ידוע שהשרפרף לא תקין**.
ש. זה היה ידוע שהשרפרף לא תקין ובכל זאת עליתם עליו?
ת. **המנהלת ידעה שזה המצב**. אפילו דיברנו, אמרנו יאללה, שיסדרו, שיחליפו" (עמוד 8, שורות 15-28. הדגשה הוספה).

התובע אף הוא נחקר בעניין זה ונשאל מדוע בחר לעלות על שרפרף לא תקין על מנת להוריד את הסחורה. התובע השיב:
"ת. זה נכון. אני גם בחרתי להגיד למנהלים ואני גם באופן אישי בחרתי להגיד למנהלים שהשרפרף לא תקין.
ש. מישהו חייב אותך לעלות על השרפרף?"

ת. זה מה שהיה בחנות, לא הייתה לי אופציה אחרת להגיע למעלה.
אמרנו למנהלים, הם אמרו שיהיה בסדר" (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 17-
12. הדגשה הוספה).

לבית המשפט אף הוגשו תמונות של השרפרף הרלבנטי (ת/1), אשר צולמו לאחר
התאונה, ובהן נראה חלקו העליון של השרפרף מוצמד לבסיס באמצעות נייר דבק.

10. גרסתם של התובע ושל העדה מטעמו - באשר לנסיבות התאונה, אי תקינות השרפרף, העדר אמצעי אחר וידיעת מנהלי החנות על מצב הדברים - **לא נסתרה**.

כך, מנהלת החנות שעבדה בעת התאונה, הגב' דורין לוי, לא הובאה להעיד מטעם הנתבעים. המנהלת נזכרה בתצהיר התובע, שתיאר כי לאחר פגיעתו ובטרם הוסע לחדר מיון, "מנהלת החנות, בשם דורין, וכן עובדים נוספים ניגשו אלי וראו שנפגעתי. דורין ביקשה מעובד מחנות סמוכה לעזור והוא חבש לי את היד..." (סעיף 4 לתצהיר). אותה מנהלת חתומה אף על טופס בל/250 שצורף כנספח ב' לתצהיר התובע.

הנתבעות טענו כי מנהלת החנות הייתה בחופשת לידה בעת הכנת תצהיריהן ועל כן לא ניתן היה להשיג תצהיר מטעמה (סעיף 26 לסיכומים; כך השיב גם עד הנתבעות בחקירתן - בעמוד 14 לפרוטוקול, שורות 16-17). עוד טענו הן כי אין כל משמעות לעדותה. הסבר זה אינו מניח את הדעת כלל. ברי כי מדובר בעדה חיונית ורלבנטית, אשר הייתה בחנות במועד האירוע. המנהלת יכולה הייתה להאיר את גרסת הנתבעות בנוגע לנסיבות התאונה וחשוב מכך - מצופה היה ממנה ליתן מענה, ככל שיש מענה, ליתר טענות התובע, בדבר העדר אמצעי חלופי לטיפול לגובה וידיעתה על אי תקינות השרפרף. לא למותר לציין כי נוכח הפער בין מועד הגשת תצהירי הנתבעות לבין מועד שמיעת ההוכחות (כמחצית השנה), ספק אם יש בחופשת לידה כדי לספק הסבר הולם לאי העדתה.

הימנעות הנתבעות מזימונה של מנהלת החנות במועד הרלבנטי, מחזקת את גרסת התובע על כל נדבכיה, שהרי כבר נפסק לא אחת כי "מעמידים בעל דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראייה, שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראייה רלבנטית שהיא בהישג ידו, ואין לו לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראייה, הייתה פועלת נגדו" ([ע"א 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד לה\(1\) 736, 760 \(1980\); ע"א 55/89 קופל \(נהיגה עצמית\) בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ, פ"ד מד\(4\) 595, 602 \(1990\)](#)). אכן, "הימנעות מהבאת ראייה... מקימה למעשה לחובתו של הנמנע חזקה שבעובדה, הנעוצה בהיגיון ובניסיון החיים, לפיה: דין ההימנעות כדין הודאה בכך שאילו הובאה אותה ראייה, היתה פועלת לחובת הנמנע. בדרך זו, ניתן למעשה משקל ראייתי לראייה שלא הובאה" (יעקב קדמי **על הראיות** חלק רביעי 1891 (1999)).

11. העד שבחרו הנתבעות להעיד מטעמן לא סייע להוכחת טענותיהן. מר ערן אלון, אשר שימש במועד הרלבנטי כמנהל אזור ברשת חנויות הנתבעת, מסר בתצהירו כי "התובע ככל הנראה עשה שימוש בשרפרף שנמצא בתאי מדידה לשימוש הלקוחות" (סעיף 6 לתצהיר). מר אלון פירט כי ככלל, לא אמורים להימצא שרפרפים בשטח המכירה שבחנות, וכי כאשר עובדי הנתבעת מתבקשים להוריד סחורה ממדפים גבוהים "עליהם להשתמש בסולמות ייעודיים לשם כך" (סעיפים 5 ו-7 לתצהיר). עוד מסר מר אלון בתצהירו כי השימוש שנעשה בשרפרף לצורך עבודה בגובה "נעשה בניגוד לנהלי העבודה וההנחיות אותם מקבלים כל עובדי קסטרו" (סעיף 9 לתצהיר).

ואולם, בחקירתו של מר אלון, הסתבר כי מלבד בקיאותו בנהלי החברה, אין העד יכול לשפוך אור באשר לנסיבותיה הספיציפיות של התאונה, לרבות נוהלי העבודה שנהגו בחנות הרלבנטית והציוד שהיה מצוי בתחומה.

כך, מר אלון אישר כי לא ראה את התרחשות התאונה (עמוד 14, שורות 10-11); העד לא יכל לאשר או לשלול מידיעתו האישית את דבר קיומו של סולם בחנות במועד הרלבנטי ("ש. אתה לא יודע להגיד שבחנות הזו הספציפית היה סולם? ת. **באותו זמן נתון אני לא יכול להגיד בוודאות**" (עמוד 14 לפרוטוקול, שורות 24-23)). עוד הסתבר מעדותו כי במועד הרלבנטי לא היה בחנות גורם שתפקידו לבדוק שנהלי העבודה מיושמים. מר אלון ציין אמנם בעדותו כי "כל הדברים עוברים בקרה וביקורת, יש גם ביקורות שוטפות שמגיעים גורמים חיצוניים שמשלמים להם כסף, הדברים עוברים בקרה, אם אני רואה משהו חריג לא תואם לנהלי החברה אני מטפל בו" (עמוד 16, שורות 21-23). ברם, כשנשאל באופן ספציפי אם "בתור מנהל אזור ווידאת אם יש סולם בסניף? בדקת אם יש סולם בסניף?" לא יכול היה מר אלון להשיב באופן פוזיטיבי השאלה. לדבריו:

"ת. אני לא זוכר, זה היה לפני הרבה שנים, **לא זוכר שבדקתי אם היה סולם**

או לא היה סולם.

ש. יכול להיות שהתחלת לעבוד בנובמבר 2010 או בנובמבר 2011, עבדת תקופה של 16 עד 28 חודשים, יכול להיות שלא היה סולם בסניף הזה בכל אותה תקופה?

ת. כפי שאני זוכר היה אמור להיות סולם.

ש. **אתה לא יודע שהיה סולם?**

ת. **באותה נקודת זמן, לא.** מהביקורים שהייתי כן היה סולם, גם במחסן, תמיד יש סולם, בחנות אמור להיות סולם יותר נמוך.
ש. אתה ראית במו עיניך בסניף הזה סולם בתוך החנות?
ת. ממה שאני זוכר כן.
ש. מתי?
ת. בביקורים שלפני, פרקי זמן של שבועיים, לא יכול להגיד תאריכים.
ש. אתה יכול להגיד שבשבועיים לפני האירוע?
ת. אני לא יכול להתחייב... **אני לא יכול להגיד שבכל ביקור הלכתי ראיתי סולם...**" (עמוד 16 לפרוטוקול, שורות 24-32, עמוד 17, שורות 1-8).

מר אלון לא יכול היה להשיב אילו הנחיות קיבל התובע (עמוד 14, שורות 20-22). בסופו של דבר התברר מעדותו כי השרפרף שבו נעשה שימוש "הוא לא שרפרף, הוא דקורציה מחלון הראווה, הוא היה אמור להיזרק או להישלח חזרה למחסני החברה לשימוש חוזר, חד משמעית זה לא אמור להיות בשטח החנות לשום שימוש, לא ללקוחות ולא לעובדים" (עמוד 15, שורות 5-7).

לאחר שמיעת עדותו של מר אלון, לא שוכנעתי כלל כי במועד הרלבנטי, כוננה הנתבעת מנגנון שנועד להבטיח כי בכל חנות ימצא סולם ייעודי. היפוכם של דברים הוא הנכון: מן הראיות שהובאו עולה כי בפועל לא היה בחנות סולם, כי העובדים נאלצו להשתמש בשרפרף מאולתר כדי להוריד סחורה מן המדפים העליונים וכי מצב דברים זה נמשך זמן מה בידיעת הנהלת החנות, ללא פיקוח של ההנהלה הכללית של הנתבעת.

12. מן המקובץ עולה כי התובע הוכיח - בעדותו האמינה שנתמכה בעדות הגב' דוד - את המסד העובדתי לו טען, לאמור: כי נפגע כתוצאה מנפילתו משרפרף פגום, שעליו טיפס לצורך הורדת סחורה ממדף גבוה. עוד הוכיח התובע כי במועד הרלבנטי, לא היה בחנות סולם או אמצעי ייעודי אחר לטיפוס לגובה וכי עובדות אלה היו ידועות למנהלי החנות עוד בטרם ארעה התאונה. הנתבעות נמנעו מלהעיד את מי שהייתה מנהלת החנות במועד התאונה. מדובר בעדה חיונית ורלבנטית להוכחת טענות ההגנה, לרבות בדבר קיומם של נוהלי עבודה והנחיות לתובע וכן בדבר הציוד שעמד לרשות העובדים בזמן אמת. עדותו של מר אלון לא תרמה לנתבעות, אלא חזקה את הרושם כי החנות התנהלה ללא מנגנון פיקוח על קיומם של הנוהלים הנתענים.

האחריות

13. כידוע, נדרש מעביד לנקוט באמצעים סבירים כדי להגן על עובדיו מפני סיכונים המצויים במקום העבודה. בכלל זה, עליו להנהיג נוהלי עבודה, לספק אמצעי הגנה ולתת לעובדיו הנחיות והדרכות בנוגע לסיכונים ובנוגע לדרכים להימנע מסיכונים אלה. עוד נדרש המעביד להקפיד על קיום נהלי העבודה שהנהיג (ראו, בין השאר: [ע"א 4114/90 בן שושן נ' כריכיה קואופרטיבית, פ"ד מח\(1\) 415 \(1993\); ע"א 3463/95 מדינת ישראל נ' דרעי, פ"ד נ\(3\) 433 \(1996\)](#)). אכן, "נראה, שהיום אין עוד צורך לבחון את שאלת עצם קיומה של חובת זהירות מושגית בין מעביד לעובדו. חובה זו מוכרת יפה בפסיקה ענפה ועקבית. קיימים רק הבדלים בין פסקי הדין השונים ביחס לממדיה של אותה חובה וביחס להדגשים בדבר גורמיה השונים. יש שמדובר בחובה לנקוט צעדים סבירים כדי למנוע מהעובד סכנות מיותרות, במקרים אחרים מצוינת החובה להזהיר את העובד מפני סכנות קיימות, ולעתים מודגשת החובה למנוע מהעובד סיכונים בלתי רגילים" ([ע"א 663/88 שיריזיאן נ' לבידי אשקלון בע"מ, פ"ד מז\(3\) 225, 229 \(1993\)](#)). באופן ספציפי, חייבת הנתבעת, כמעבידה, להנהיג נוהלי עבודה בכל הנוגע להורדת סחורה ממדפים גבוהים ולספק לעובדיה סולם ייעודי או כל אמצעי אחר למטרה זו.

14. בענינו, טענה הנתבעת לקיומם של "נוהלי עבודה והנחיות אותם מקבלים כל עובדי קסטרו" (סעיף 9 לתצהירו של מר אלון). עוד נטען כי בהתאם לנוהלים אלה, "כאשר עובדי קסטרו מתבקשים להוריד סחורה ממדפים גבוהים, עליהם להשתמש בסולמות ייעודיים לכך" (סעיף 7 לתצהיר). בפועל, הוכח כי במועד הרלבנטי, לא היה בחנות הספציפית סולם ייעודי כנדרש, עליו ניתן לטפס בביטחה על מנת להוריד סחורה מן המדפים העליונים בחנות. עוד הוכח כי בהעדר סולם כזה, עשו העובדים שימוש בשרפרף מאולתר ורעוע, שהעמידם בסיכון בלתי סביר. הוכח גם כי העובדים התריעו על סיכון זה באוזני מנהלי החנות. לבסוף, הוכח כי הנתבעת לא הנהיגה מנגון פיקוח אפקטיבי על נוהלי העבודה הנטענים. לאור טענת הנתבעת לקיומם של נוהלי עבודה מסודרים באשר להורדת סחורה מן המדפים העליונים בחנות, הרי שהנתבעת הייתה ערה לסיכון מן הסוג שהתממש וברי כי מדובר בסיכון סביר וצפוי. משהפרה הנתבעת את חובותיה ומשהתממש סיכון זה, התרשלה הנתבעת כלפי התובע ועליה לפצותו בגין נזקיו.

אשם תורם

15. הנתבעות טוענות כי "התאונה התרחשה כתוצאה מרשלנותו הנפשעת של התובע ומחמת שטיפס על שרפרף פגום, על אף שידע היטב כי הוא פגום, זאת בניגוד גמור להוראות ולהנחיות שקיבל מהנתבעת, ושהיווה מקור בלעדיו אין להתרחשות התאונה" (סעיף 27 לסיכומי הנתבעות).

אין בידי לקבל טענות אלה.

16. "הלכה היא כי קיימת נטיה שבמדיניות שיפוטית, שלא להטיל אחריות על עובד שנפגע בשל 'אשם תורם' אלא במקרים ברורים בהם אשמו של העובד כגורם לתאונה בולט לעין" (ע"א (מחוזי חי') 1089/03 **חנניה נ' קיבוץ עין השופט**) (22.1.2004); הלכת **שיריזיאן** הנ"ל, בעמוד 232). בית המשפט העליון פסק כי "יש להכיר בכך שדוקא אצל העובד הטוב קיים רצון לעשות את מלאכתו היטב, ולשם כך הוא מוכן אפילו לקבל על עצמו סיכוני גוף. ועוד הכירו בתי המשפט בכך שכרגיל העובד אינו עושה את עבודתו בתנאים המאפשרים לו לשקול בישוב הדעת את הסיכונים לעומת הצורך לעשות את המלאכה, בדרך שאנו עושים לאחר מעשה באוירה השקטה של אולם המשפטים..." (ע"א 5/65, 7/65 **המוסד לביטוח לאומי נ' שרותי נמל מאוחדים**, פ"ד י"ט(3) 205, 211-212 (1965)).

מן התשתית הראייתית שנפרשה בענייננו עולה כי הנתבעת לא סיפקה לתובע את אותו סולם ייעודי הנדרש לשם הורדת סחורה ממדפים גבוהים. התובע, כעובד, נאלץ לבצע את עבודתו, בהתאם להוראות הממונים עליו, תוך שימוש בכלים שסופקו לו על ידי הנתבעת ובתנאים שיצר מקום העבודה. לא למותר לחזור לעניין זה על דברי התובע בחקירתו, אשר לא נסתרו כאמור:

"ש. מישהו חייב אותך לעלות על השרפרף?

ת. זה מה שהיה בחנות, לא הייתה לי אופציה אחרת להגיע למעלה...

ש. אם לא היית רוצה לטפס על השרפרף לא היית מטפל, אף אחד לא הכריח אותך?

ת. **אז לא הייתי מוכר, ולא הייתי עושה את תפקידי, לא הייתה אופציה אחרת.** זה לא שזה בחירה אם לעלות על השרפרף או להושיט יד. זה מדף גבוה. אין אופציה אחרת" (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 15-20).

בנסיבות אלה, לא מצאתי מקום לייחס לתובע אשם תורם.

הנכות הרפואית

17. בעקבות התאונה נבדק התובע על ידי מומחה רפואי מטעמו בתחום הכירורגיה הפלסטית, פרופ' רפאל שפיר. המומחה התרשם כי לתובע צלקת על ההיבט הצדדי של זרוע ימין, בשליש הרחיקני שלה. אורכה של הצלקת 4 ס"מ ורוחבה 1.4 ס"מ. הצלקת שטוחה אך נוקשה בשוליה, שונה במרקמה ובצבעה מאלו של העור הבריא סביבה. עוד קבע המומחה כי הצלקת "בולטת מאד למראה בשל ממדיה ובשל היותה מאד שונה מהעור סביבה, כך בצבעה ובמרקמה... הצלקת ממוקמת במיקום בולט למראה, אלא אם לבוש בבגד עם שרוול מכסה את כל הזרוע מהמרפק ומעלה". לאור האמור, קבע המומחה כי לתובע נכות צמיתה של 10% בגין צלקת מכוערת על זרועו הימנית, לפי סעיף (1)75 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1957.

מומחה הנתבעות, פרופ' דן מלר, קבע אף הוא כי נכותו של התובע היא בשיעור של 10% בגין הצלקת. המומחה אישר כי תיאורו של פרופ' שפיר בממצאי בדיקתו, תואם את מימדי הצלקת ואת צורתה. עוד קבע מומחה הנתבעות כי הצלקת אינה מגבילה את תנועות המרפק והזרוע, כי הצלקת מהווה פגם אסתטי וכי אין בנכות זו שום מרכיב תפקודי.

בהתאם לחוות דעת מומחי הצדדים, נכותו הרפואית של התובע בגין הצלקת היא בגובה 10%.

הנכות התפקודית

18. התובע עובד כיום כרכז סניף בתנועת נוער. בתצהירו מסר התובע כי הוא מתבייש במראה הצלקת: "הצלקת בולטת מאד למראה, צבעה ומרקמה שונים מהעור שמסביב. האנשים שאני בא איתם במגע, לרבות בני הנוער שאני עובד איתם, שואלים אותי כל הזמן על הצלקת... העובדה שבני הנוער שאני בא איתם במגע במסגרת עבודתי שואלים אותי כל הזמן על הצלקת, מפריעה לי לתפקד בעבודה, פוגעת בסמכותיות שלי וגורמת לי למבוכה" (סעיפים 16-17 לתצהיר. וראו גם בחקירתו, בעמוד 11 לפרוטוקול, שורות 24-26).

בחקירתו פירט התובע כי אינו יכול ללבוש חולצה קצרה או גופייה בעת עבודתו עם חניכיו. יודגש כי התובע לא טען שאינו לובש חולצה קצרה כלל, אלא שהוא נמנע מלעשות כן בסיטואציות שפירט. לעניין האינטראקציה עם החניכים תיאר התובע כי בטיוילים, הוא נוהג ללבוש חולצה עד למרפק: "בעבודתי אני מסתובב, לא משנה באיזה עונה בשנה, ובאיזה טיול, באילת או בצפון, אני מסתובב עם חולצה ארוכה" (עמוד 12, שורות 17-18; עמוד 11, שורות 25-28). עוד פירט התובע כי כאשר הוא הולך לים, הוא חייב לחבוש את אזר הצלקת (עמוד 11 לפרוטוקול, שורות 28-29). התובע הבהיר כי כאשר הצלקת נחשפת לשמש "היא נשרפת והיא כואבת והיא אדמומית" (עמוד 12, שורות 2-3) וכי המלצת רופאיו הייתה להימנע מחשיפה לשמש (שם, שורות 5-6). בנוסף, תיאר התובע כי במקומות בהם הוא "צריך להיות רשמי" או ייצוגי, הוא מכסה את הצלקת, למשל: "בחתונה של אחותי לא קיפלתי את השרוולים, קיפלתי באופן מאד סימלי, שלא יראו בתמונות" (עמוד 13 לפרוטוקול, שורות 8-10).

19. הנתבעות מצידן טוענות כי נכותו של התובע היא אסטתית בלבד וכי לא נותרה לתובע כל מגבלה תפקודית בעקבות התאונה. הנתבעות מציינות כי התובע אישר שהשלים את שירותו הצבאי במדור נח"ל, החל לעבוד בתנועת נוער כרכז סניף ואף עבד במתנ"ס של עיריית תל אביב. הן מפנות לחקירתו של התובע במסגרתה נשאל, בין השאר:

"ש. על אף המבוכה וחוסר הסמכותיות בכיוון הזה אתה הולך, מאז שעבדת בקסטרו עבדת עם ילדים, המשכת לעבוד עם ילדים אחרי התאונה, גם היום אתה עובד עם ילדים באותו מקצוע תחום החינוך עם ילדים.
ת. כן, אני עובד עם ילדים. גם אז גם היום" (עמוד 13 לפרוטוקול, שורות 19-12). שורות 16-19).

כן טוענות הנתבעות כי בחוות דעת המומחים לא נקבע כי קיים חוסר תחושה בצלקת או כי התובע מנוע מלחשוף אותה לשמש.

20. בפסיקה נקבע לא אחת כי נכות שהיא בעיקרה אסתטית עשויה להיות בעלת השפעה תפקודית. פסקי הדין שדנו בכך נסבו בעיקרם אודות צלקות בפניהם של נפגעים. עם זאת, במקרים מסוימים נקבעה השלכה תפקודית גם מקום בו מדובר היה בצלקת בגפיים. כך, בע"א 169/77 שורץ נ' ליברמן, פ"ד לב (3) 561 (1978) דובר בתובע שנקבעה לו, בין היתר, נכות בשיעור 10% בגין צלקת ברגל. בית המשפט העליון לא התערב בפסיקת בית המשפט המחוזי, שקבע כי הנכות

הרפואית בגין הצלקת גורמת נכות תפקודית בשיעור זהה. בת"א (שלום ת"א) 44179-03-14 **פלוני (קטין) נ' י.ז.** (19.2.2017) נקבע, לעניין תובע שלו נכות אורתופדית בשיעור 10% ונכות אסתטית בגין צלקות ברגליו בשיעור 5%, כי למרות שמדובר בצלקות שאין בולטות במיוחד ומוסתרות במידה מסוימת על ידי שיער הגוף, הרי ש"יש לשקול את השפעתן על בטחונו של התובע ומכאן על תפקודו... אין המדובר במראה מרתיע, שיש בו כדי לפגוע באופן ממשי בתפקודו של התובע עד כדי הימנעות מקבלתו לעבודה, יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מתחושותיו של התובע לגבי מראהו, מהפגיעה בביטחון העצמי שהתאונה גרמה לו, שנגרמת בין היתר עקב מראה הרגל, דבר שעשוי למנוע ממנו לנסות להתקבל לעבודות מסוימות. אשר על כן, ניתן לקבוע כי בשיעור הנכות התפקודית של התובע, יש לקחת בחשבון גם את קיומן של הצלקות, של הנפיחות ברגל על רקע אישיותו ותודעתו, וליתן להם משקל מינימלי בפן התפקודי" (שם, פסקה 21). באותו עניין הועמדה נכותו התפקודית של התובע על 12% והפיצוי בגין אובדן כושר השתכרות נקבע בשיעור של 75% מחישוב אקטוארי. התובע צירף לסיכומיו את פסק הדין שניתן בת"א (שלום ת"א) 35231-08 **פלוני נ' אי.איי.גי** (12.9.2011) במסגרתו נקבע כי קיימת **אפשרות** ריאלית [הדגשה במקור] שקיום צלקת בגפה ישפיע על דימויו העצמי של קטין ושפגיעה זו בדימוי העצמי תשפיע על הפוטנציאל התעסוקתי של אותו קטין. באותו עניין הוערך נזקו של התובע באופן גלובלי בסך של 60,000 ₪.

בענייננו - מדובר, כאמור, בצלקת בולטת למראה, אשר ניתן להסתירה רק עם חולצה מעבר למרפק. התובע הוא בחור צעיר, אשר דרכו המקצועית טרם התגבשה. מעדותו של התובע, שהייתה אמינה עלי, נראה כי יש לצלקת השפעה סובייקטיבית על תחושותיו ונראה גם כי הצלקת מגבילה את התובע בהתנהלותו בהקשרים שפירט (עבודה עם ילדים וחשיפה לשמש). בנסיבות אלה, מצאתי כי עלולה להיות לצלקת השפעה תפקודית מסוימת, כפי שיפורט להלן.

הנזק

הפסדי שכר בעבר

21. עובר לתאונה עבד התובע כמוכר אצל הנתבעת בשכר ממוצע של **1,477 ₪** לחודש (בסיס כשכיר בסך 4,433 בהתאם לאישור על תשלום גימלת דמי פגיעה, שצורף לתיק מוצגי הנתבעות). לאחר התאונה רותק התובע לביתו למשך כשבוע. בהמשך חזר לעבודתו אצל הנתבעת. לטענתו, התקשה בביצועה נוכח כאבים והגבלות ביד ימין, שמהם סבל לאחר התאונה (סעיף 11 לתצהיר). התובע ציין כי קיבל ימי ג' בצבא, אך אישורים אלה לא נשתמרו בידיו (סעיף 11 לתצהיר). בחקירתו אישר התובע כי לא פנה לבקש את תיקו הרפואי, אך העיד כי "זה היה חלק מהחופשת פסח ואחרי זה הייתה רגילה, הייתי גם במעבר בין יחידות. היתה תקופה ממושכת שלא הייתי בצבא. הייתה גם התחשבות מפקד" (עמוד 12 לפרוטוקול, שורות 9-13). בסיכומיו, עותר התובע לתשלום גלובלי בגובה 20,000 ₪ בגין הפסדי השתכרותו בעבר.

מעיון בתלושי השכר של התובע ובדו"ח רציפות במל"ל שצורף לתיק מוצגי הנתבעות עולה כי בחודשים שלאחר התאונה חלה ירידה בשכרו של התובע (בחודש אפריל - 507 ₪, בחודש מאי - 612 ₪, בחודש יוני - 795 ₪ ובחודש יולי - 873 ₪). בנסיבות העניין, לאחר שנתתי דעתי לנתוני ההשתכרות שפורטו ולעדויות של התובע, נפסק לתובע בגין הפסדי שכר לעבר סכום גלובלי בסך **2,000 ₪**.

הפסדי השתכרות לעתיד והפסדי פנסיה

22. התובע עותר לפיצוי בסך 327,240 ₪, בהתאם לשכר בגובה השכר הממוצע במשק, עד גיל פרישה, במכפלת הפגיעה הנטענת בכושר השתכרותו שיעור 10%, בהיוון 3% ובצירוף אובדן זכויות פנסיוניות.

בשים לב לגילו הצעיר של התובע, לכך שדרכו המקצועית טרם נתגבשה, לשנות העבודה הרבות שבפניו ולקביעתי האמורה לפיה עשויה להיות לנכות האסטטית שנקבעה, בשיעור 10%, השפעה תפקודית מסוימת, מצאתי לנכון לפסוק לתובע פיצוי גלובלי בסך **17,000 ₪** בגין הפסדי השתכרות לעתיד. סכום זה כולל את כל רכיבי השכר, לרבות הפסד תנאים סוציאליים.

עזרת הזולת

23. התובע טוען כי נזקק לעזרת בני משפחתו לאחר התאונה, מעבר לעזרה הרגילה הניתנת על ידי בני משפחה. בתצהירו פירט כי בתקופה הסמוכה לתאונה סבל מכאבים חזקים בידו הימנית, שהיא ידו הדומיננטית, ידו הייתה חבושה והיה קשה לו לבצע פעולות שונות ביד זו (סעיף 20 לתצהיר). התובע עותר לפיצוי גלובלי באשר נזק זה בסך של 15,000 ₪. הנתבעת סבורה כי אין מקום לפסוק כל פיצוי בגין ראש נזק זה, אך לפנים משורת הדין ולצרכי פשרה, מציעה פיצוי גלובלי בסך של 1,000 ₪ (סעיף 70 לסיכומי הנתבעת).

בנסיבות העניין, יועמד הפיצוי בגין עזרת הזולת לעבר על סך של **1,000 ₪**. לא מצאתי מקום לפסוק פיצוי בגין עזרת הזולת לעתיד, משלא הוכח צורך בעזרה כזו.

הוצאות רפואיות ונסיעות

24. התובע טען כי בעקבות התאונה נגרמו לו הוצאות רפואיות ואחרות, בין היתר עבור תחבושות, משחות נגד צלקות, בדיקות, נסיעות מוגברות וחנייות (סעיף 21 לתצהיר). בנסיבות העניין, מצאתי לנכון להעמיד הוצאות אלה, לעבר ולעתיד, על סך של **5,000 ₪**.

כאב וסבל

25. התובע העיד כי בסמוך לאחר התאונה ידו הייתה חבושה "במשך יותר מחודש, הכאבים היו יותר מחצי שנה מבחינת מגבלה פיזית של כאב" (עמוד 13 לפרוטוקול, 13-14). בנסיבות העניין, לאור אופי הפגיעה, הטיפול הרפואי לו נזקק התובע, הנכות הצמיתה שנותרה לתובע בגין צלקת גדולה ומכערת והתרשמותי הבלתי אמצעית מצלקת זו, סבורני כי פיצוי בסך של **50,000 ₪** בגין נזק לא ממוני, הולם את פגיעתו של התובע.

ניכויים

26. מן הסכום שנפסק יש לנכות את תגמולי המל"ל בסך **148 ₪**, בצירוף הצמדה וריבית מאמצע התקופה - **150 ₪**.

סיכום נזקי התובע

₪	2,00	הפסד שכר לעבר
	0	
₪	17,0	הפסד שכר לעתיד והפסדי פנסיה
	00	
₪	1,00	עזרת צד ג' לעבר
	0	
₪	5,00	הוצאות וניידות
	0	
₪	50,0	כאב וסבל
	00	
₪	75,0	סך נזקי התובע
	00	
₪	74,8	סך נזקי התובע לאחר
	50	ניכויים

סוף דבר

התביעה מתקבלת. הנתבעת תשלם לתובע פיצוי בסך של 74,850 ₪ בצירוף שכר טרחת עורך-דין בשיעור כולל של 23.4% והוצאות משפט שהוציא התובע. הסכומים ישולמו בתוך 30 יום ולאחר מועד זה, יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין.

המזכירות מתבקשת להמציא את פסק הדין לצדדים בדואר רשום עם אישור מסירה.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ח, 08 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.